

RACHUNKOWOŚĆ BUDŻETOWA

Teoria i praktyka

Monika Kaczurak-Kozak

RACHUNKOWOŚĆ BUDŻETOWA

Teoria i praktyka

Monika Kaczurak-Kozak

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 lutego 2022 r.

Recenzent

Dr hab. Tomasz Strąk, prof. US

Wydawca

Grzegorz Jarecki

Redaktor prowadzący

Kinga Zając

Opracowanie redakcyjne

Trzy kropki Joanna Maź

Projekt okładek serii

Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność

Więcej na www.legalnakultura.pl

Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2022

ISBN 978-83-8246-986-8

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 728 313 462

e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
1. Teoretyczne zagadnienia finansów publicznych	13
Definicje podstawowych pojęć z zakresu finansów publicznych	13
Budżet i wieloletnie planowanie finansowe	18
Zasady finansów publicznych	22
Dyscyplina finansów publicznych	25
2. Sektor finansów publicznych	36
Zakres sektora finansów publicznych	36
Zasady gospodarki finansowej form organizacyjno-prawnych sektora finansów publicznych	43
Tryb sporządzania planów finansowych jednostek budżetowych i dokonywania w nich zmian	44
Sposób i tryb sporządzania planów dochodów, o których mowa w art. 223 ustawy o finansach publicznych	50
Sposób i tryb sporządzania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych	52
Elementy planów finansowych agencji wykonawczych, instytucji gospodarki budżetowej oraz państwowych funduszy celowych	53
Odpowiedzialność za gospodarkę finansową w jednostkach sektora finansów publicznych	55
Obsługa bankowa budżetu państwa i budżetu jednostki samorządu terytorialnego	59
3. Szczególne zasady rachunkowości budżetowej	63
Istota i zakres rachunkowości budżetowej	63
Zastosowanie klasyfikacji budżetowej	66
Szczególne zasady rachunkowości budżetowej a ustawa o rachunkowości	73
Międzynarodowe Standardy Rachunkowości Sektora Publicznego	83
Elementy polityki rachunkowości	88
Charakterystyka zakładowego planu kont	93

4. Rachunkowość budżetu jednostki samorządu terytorialnego	150
Ewidencja środków pieniężnych, kredytów i pożyczek.....	150
Ewidencja rozrachunków i rozliczeń	159
Ewidencja dochodów i wydatków budżetowych.....	165
Ewidencja wyniku wykonania budżetu.....	173
Ewidencja pozabilansowa	177
Ewidencja podatków w samorządowym organie podatkowym	179
5. Korespondencja wybranych kont jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych w układzie zespołów planu kont	191
Aktywa trwałe.....	191
Środki pieniężne.....	211
Rozrachunki i rozliczenia.....	223
Materiały i towary.....	249
Koszty według rodzajów i ich rozliczenie	257
Koszty według typów działalności i ich rozliczenie	274
Produkty.....	282
Przychody i koszty ich uzyskania.....	291
Fundusze, rezerwy i wynik finansowy.....	302
Konta pozabilansowe.....	317
6. Specyfika rachunkowości jednostek budżetowych	329
Ewidencja na rachunku bieżącym jednostki budżetowej	329
Ewidencja dochodów i wydatków w jednostkach budżetowych	342
Przychody z tytułu dochodów budżetowych.....	352
Wydzielony rachunek dochodów jednostek budżetowych.....	355
7. Specyfika rachunkowości samorządowych zakładów budżetowych	371
Ewidencja na rachunku bieżącym samorządowego zakładu budżetowego	371
Ewidencja dotacji i środków na inwestycje w samorządowych zakładach budżetowych	375
Rozliczenie z budżetem jednostki samorządu terytorialnego – ustalanie i ewidencja nadwyżki środków obrotowych samorządowych zakładów budżetowych	383
Rozliczenie podatku od towarów i usług w samorządowych zakładach budżetowych	393
8. Sprawozdawczość budżetowa i finansowa	399
Regulacje prawne sprawozdawczości jednostek sektora finansów publicznych	399
Rodzaje sprawozdań budżetowych	402
Rodzaje sprawozdań w zakresie operacji finansowych.....	418

Rodzaje sprawozdań z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym.....	424
Zakres sprawozdawczości finansowej.....	427
Powiązanie ewidencji księgowej ze sprawozdawczością finansową.....	431
Zasady przekazywania sprawozdań finansowych.....	441
Załączniki.....	445
Załącznik nr 1. Wyjaśnienie symboli paragrafów wydatków	445
Załącznik nr 2. Bilans jednostki budżetowej lub samorządowego zakładu budżetowego	456
Załącznik nr 3. Rachunek zysków i strat jednostki budżetowej lub samorządowego zakładu budżetowego (wariant porównawczy).....	459
Załącznik nr 4. Zestawienie zmian w funduszu jednostki budżetowej lub samorządowego zakładu budżetowego	461
Załącznik nr 5. Informacja dodatkowa	463
Załącznik nr 6. Bilans z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego	465
Załącznik nr 7. Skonsolidowany bilans jednostki samorządu terytorialnego..	467
Załącznik nr 8. Bilans budżetu państwa	469
Literatura.....	471
Akty prawne.....	474

WSTĘP

Rachunkowość jest dyscypliną naukową. Zasady jej prowadzenia, obowiązujące wszystkie jednostki, określa ustawa o rachunkowości¹. Specyfikę rachunkowości branżowych regulują odrębne akty prawne. Rachunkowość budżetowa uwzględnia szczególne zasady rachunkowości stosowanej w jednostkach sektora finansów publicznych w zakresie budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Podstawowe regulacje prawne rachunkowości budżetowej stanowią ustawa o finansach publicznych² i rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych³. Pracownicy służb księgowych jednostek sektora finansów publicznych poszukują publikacji, które pomogłyby im zrozumieć specyfikę finansów publicznych i ułatwić księgowanie operacji oraz sporządzanie sprawozdań budżetowych i finansowych. Istotne jest zatem przedstawienie rachunkowości tych jednostek w formie teoretycznej z jednoczesnym zilustrowaniem jej praktycznymi przykładami.

Autorka książki w poszczególnych rozdziałach:

- wprowadza w zagadnienie finansów publicznych, wyjaśniając podstawowe pojęcia, istotę budżetu, zasady finansów publicznych oraz zwracając uwagę na dyscyplinę finansów publicznych i odpowiedzialność za jej naruszenie,
- przedstawia organizację sektora finansów publicznych, zasady gospodarki finansowej oraz porusza kwestię odpowiedzialności za gospodarkę finansową w jednostkach tego sektora,
- omawia specyfikę rachunkowości budżetowej, jej zasady szczególne oraz zastosowanie klasyfikacji budżetowej, a także przybliża międzynarodowe standardy rachunkowości jako bazę harmonizacji rachunkowości sektora publicznego,

¹ Ustawa z 29.09.1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2021 r. poz. 217 ze zm.).

² Ustawa z 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305 ze zm.).

³ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z 13.09.2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2020 r. poz. 342).

- pokazuje wpływ specyfiki jednostek sektora publicznego na ich politykę rachunkowości oraz prezentuje plany kont stosowane do ewidencji księgowej budżetu jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych,
- zapoznaje z rachunkowością prowadzoną w organie finansowym jednostki samorządu terytorialnego oraz w organie podatkowym,
- wskazuje korespondencję kont księgi głównej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych ujętych w układzie zespołów planu kont,
- koncentruje uwagę na specyficznych obszarach rachunkowości jednostek budżetowych oraz samorządowych zakładów budżetowych,
- ukazuje zakres i zasady sprawozdawczości budżetowej i finansowej oraz powiązanie poszczególnych pozycji sprawozdań finansowych z właściwymi kontami księgowymi.

W książce zaprezentowano ewidencję księgową i sprawozdawczość prowadzoną w organie finansowym jednostki samorządu terytorialnego, w państwowych i samorządowych jednostkach budżetowych oraz w samorządowych zakładach budżetowych, na tle rozdziałów wprowadzających w zakres sektora finansów publicznych, jego jednostki organizacyjne i zasady gospodarki finansowej. Poza zagadnieniami teoretycznymi przedstawiono w nich rozwiązania stosowane w praktyce, przykładowo wzory planów finansowych dla jednostek budżetowych oraz dla wydzielonego rachunku dochodów jednostek oświatowych. Omawiając problematykę odpowiedzialności za gospodarkę finansową oraz dyscypliny finansów publicznych, odnoszono się do licznych w tym zakresie orzeczeń właściwych organów kontrolnych. W publikacji ukazano szczegółowo specyfikę rachunkowości jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, uzupełniając ją przykładami uchwał i zarządzeń w obszarze rozliczenia podatku VAT, tworzenia wydzielonego rachunku dochodów czy sposobu ustalania zaliczkowych wpłat nadwyżki środków obrotowych przez samorządowe zakłady budżetowe i ich rozliczenia. Załączono również wzory sprawozdań finansowych omawianych jednostek.

Autorka książki ma nadzieję, że pozycja zainteresuje pracowników księgowości jednostek sektora finansów publicznych. Może być również wykorzystana do prowadzenia zajęć z rachunkowości budżetowej w szkołach średnich i wyższych oraz na szkoleniach branżowych, zwłaszcza że zawiera liczne schematy ewidencji oraz zadania z ich rozwiązaniem. Starano się połączyć teorię i praktykę, aby stworzyć opracowanie przydatne w codziennej pracy.

W książce wykorzystano treści oraz schematy zawarte w ostatnim wydaniu podręcznika *Rachunkowość budżetowa* (autorstwa Kazimiery Winiarskiej i Moniki Kaczurak-Kozak) opracowanych przez Panią prof. zw. dr hab. Kazimierzę Winiarską. Pragnę serdecznie podziękować Pani Profesor za wyrażenie zgody na możliwość uwzględnienia tych zagadnień w treści mojego opracowania.

Publikacja uwzględnia stan prawny na 1.02.2022 r. Zastosowano w niej rozwiązania ujęte w rozporządzeniach, komunikatach i zarządzeniach wydanych do ustawy o finansach publicznych.

1. TEORETYCZNE ZAGADNIENIA FINANSÓW PUBLICZNYCH

Definicje podstawowych pojęć z zakresu finansów publicznych

Finanse publiczne odgrywają w systemie gospodarki rynkowej szczególną rolę. Stanowią istotny element ogółu stosunków finansowych występujących w gospodarce. Do obszaru finansów publicznych zalicza się zjawiska o złożonym charakterze, co powoduje, że ich zdefiniowanie nie jest proste.

Finanse publiczne można określić jako „wyraz stosunków społecznych i ekonomicznych powstających w trakcie nieustannych, dynamicznie ujętych procesów gromadzenia dochodów i przychodów oraz dokonywania wydatków i rozchodów (gospodarowania środkami pieniężnymi) na cele publiczne”¹.

Ważnym elementem finansów publicznych stały się także finanse organizacji międzynarodowych. Ich związki i wpływ na finanse danego kraju są tym większe, im ściślejsze są powiązania tego kraju z określoną organizacją. Od czasu wstąpienia Polski w strukturę Unii Europejskiej znacznie rozszerzyły się związki krajowych finansów publicznych z finansami Wspólnot Europejskich. Spowodowało to konieczność takiej organizacji systemu finansów publicznych, by możliwe było optymalne wykorzystanie unijnych środków pomocowych².

Prawne regulacje dotyczące finansów publicznych zawarte są w aktach zaliczanych do źródeł prawa powszechnie obowiązującego. Podstawowym źródłem prawa jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r.³. Normuje ona zasady finansów publicznych i określa sposób tworzenia prawodawstwa zwykłego dotyczącego finan-

¹ E. Chojna-Duch, *Polskie prawo finansowe. Finanse publiczne*, Warszawa 2007, s. 10.

² E. Ruśkowski, C. Kosikowski, *Ogólna charakterystyka finansów publicznych* [w:] *Finanse publiczne i prawo finansowe*, red. C. Kosikowski, E. Ruśkowski, Warszawa 2008, s. 28, 31.

³ Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.

sów publicznych, zawierając zapis (art. 216 ust. 1)⁴, że środki finansowe na cele publiczne są gromadzone i wydatkowane w sposób określony w ustawie.

Głównym aktem, który określa przepisy prawa dotyczącego finansów publicznych, jest ustawa z 27.08.2009 r. o finansach publicznych⁵. Zgodnie z ustawą „finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowywaniem, w szczególności:

- 1) gromadzenie dochodów i przychodów publicznych,
- 2) wydatkowanie środków publicznych,
- 3) finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa,
- 4) zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne,
- 5) zarządzanie środkami publicznymi,
- 6) zarządzanie długiem publicznym,
- 7) rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej” (art. 3).

Wyjaśnienie podstawowych pojęć pozwoli zinterpretować zakres procesów składających się na finanse publiczne zawarty w ustawie (ilustracja 1.1).

Ilustracja 1.1. Charakterystyka podstawowych pojęć z zakresu finansów publicznych (według ustawy o finansach publicznych)

ŚRODKI PUBLICZNE (art. 5 ust. 1)
<ol style="list-style-type: none"> 1) dochody publiczne, 2) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), 2a) środki, o których mowa w art. 3b ustawy z 6.12.2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021 r. poz. 1057), 3) środki pochodzące ze źródeł zagranicznych, niepodlegające zwrotowi (inne niż wymienione w pkt 2), 4) przychody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek sektora finansów publicznych pochodzące: <ol style="list-style-type: none"> a) ze sprzedaży papierów wartościowych, b) z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa oraz majątku jednostek samorządu terytorialnego, c) ze spłat pożyczek i kredytów udzielonych ze środków publicznych, d) z otrzymanych pożyczek i kredytów, e) z innych operacji finansowych, 5) przychody jednostek sektora finansów publicznych, pochodzące z prowadzonej przez nie działalności oraz pochodzące z innych źródeł.

⁴ Pozostałe ustępy tego artykułu oraz dalsze artykuły wskazują na tworzenie odrębnych ustaw do wymienionych w nich zagadnień.

⁵ Dz.U. z 2021 r. poz. 305 ze zm.; zwana dalej ustawą o finansach publicznych. Ustawa o finansach publicznych nie normuje wszystkich zagadnień związanych z zakresem finansów publicznych, na przykład zagadnień dochodów i wydatków publicznych czy gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego. Są one przedmiotem odrębnych regulacji ustawowych.

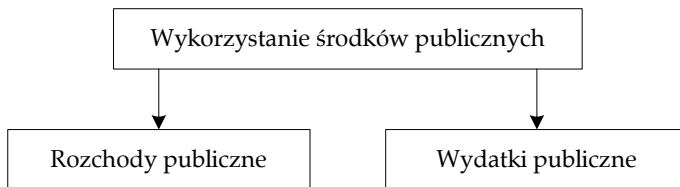
DOCHODY PUBLICZNE (art. 5 ust. 2)
<p>1) daniny publiczne, do których zalicza się: podatki, składki, opłaty, wpłaty z zysku przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa oraz banków państwowych, a także inne świadczenia pieniężne, których obowiązek ponoszenia na rzecz państwa, jednostek samorządu terytorialnego, państwowych funduszy celowych oraz innych jednostek sektora finansów publicznych wynika z odrębnych ustaw,</p> <p>2) inne dochody budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek sektora finansów publicznych należne na podstawie odrębnych ustaw lub umów międzynarodowych,</p> <p>3) wpływy ze sprzedaży wyrobów i usług świadczonych przez jednostki sektora finansów publicznych,</p> <p>4) dochody z mienia jednostek sektora finansów publicznych, do których zalicza się w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) wpływy z umów najmu, dzierżawy i innych umów o podobnym charakterze, b) odsetki od środków na rachunkach bankowych, c) odsetki od udzielonych pożyczek i od posiadanych papierów wartościowych, d) dywidendy z tytułu posiadanych praw majątkowych, <p>5) spadki, zapisy i darowizny w postaci pieniężnej na rzecz jednostek sektora finansów publicznych,</p> <p>6) odszkodowania należne jednostkom sektora finansów publicznych,</p> <p>7) kwoty uzyskane przez jednostki sektora finansów publicznych z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji,</p> <p>8) dochody ze sprzedaży majątku, rzeczy i praw niestanowiące przychodów pochodzących ze sprzedaży papierów wartościowych oraz z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa oraz majątku jednostek samorządu terytorialnego.</p>
ŚRODKI POCHODZĄCE Z BUDŻETU UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ NIEPODLEGAJĄCE ZWROTOWI ŚRODKI Z POMOCY UDZIELONEJ PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE EFTA (art. 5 ust. 3)
<p>1) środki pochodzące z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, z wyłączeniem środków, o których mowa w pkt 5 lit. a i b,</p> <p>2) niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), z wyłączeniem środków, o których mowa w pkt 5 lit. c i d:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Norweskiego Mechanizmu Finansowego, b) Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, c) Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, <p>3) środki przeznaczone na realizację programów przedakcesyjnych oraz Programu Środki Przejściowe,</p> <p>4) środki na realizację wspólnej polityki rolnej,</p> <p>5) środki przeznaczone na realizację:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) programów w ramach celu Europejska Współpraca Terytorialna, b) programów, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1638/2006 z 24.10.2006 r. określającym przepisy ogólne w sprawie ustanowienia Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (Dz.Urz. UE L 310 z 9.11.2006, s. 1) oraz programów Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa,

<p>c) Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2004–2009, d) Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2004–2009, 5a) środki przeznaczone na realizację Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, 5b) środki Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, 5c) środki pochodzące z instrumentu „Łącząc Europę”, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1316/2013 z 11.12.2013 r. ustanawiającym instrument „Łącząc Europę”, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 913/2010 oraz uchylającym rozporządzenia (WE) nr 680/2007 i (WE) nr 67/2010 (Dz.Urz. UE L 348 z 20.12.2013, s. 129, ze zm.), 6) inne środki.</p>
ROZCHODY PUBLICZNE (art. 6 ust. 2)
<p>1) spłaty otrzymanych pożyczek i kredytów, 2) wykup papierów wartościowych, 3) udzielone pożyczki i kredyty, 4) płatności wynikające z odrębnych ustaw, których źródłem finansowania są przychody z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa, 5) inne operacje finansowe związane z zarządzaniem długiem publicznym i płynnością, 6) płatności związane z udziałem Skarbu Państwa w międzynarodowych instytucjach finansowych.</p>
POTRZEBY POŻYCZKOWE BUDŻETU PAŃSTWA (art. 76)
<p>Zapotrzebowanie na środki finansowe niezbędne do sfinansowania:</p> <p>1) deficytu: a) budżetu państwa, b) budżetu środków europejskich, 2) rozchodów budżetu państwa.</p>
ZACIĄGANIE ZOBOWIĄZAŃ ANGAŻUJĄCYCH ŚRODKI PUBLICZNE (art. 77 i 89)
<p>Minister Finansów w celu sfinansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz w związku z zarządzaniem długiem Skarbu Państwa jest upoważniony do:</p> <p>1) zaciągania zobowiązań finansowych w imieniu Skarbu Państwa, w szczególności w drodze emisji papierów wartościowych oraz zaciągania pożyczek i kredytów na rynku krajowym i zagranicznym, 2) spłaty zaciągniętych zobowiązań, o których mowa w pkt 1, 3) przeprowadzania innych operacji finansowych związanych z zarządzaniem długiem, w tym operacji związanych z finansowymi instrumentami pochodnymi, 4) zarządzania nadwyżką budżetu środków europejskich.</p> <p>Jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe na:</p> <p>1) pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego, 2) finansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego, 3) spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów, 4) wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.</p>

PAŃSTWOWY DŁUG PUBLICZNY (art. 72 ust. 1 i art. 73 ust. 1)
<p>Obejmuje zobowiązania sektora finansów publicznych z następujących tytułów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyemitowanych papierów wartościowych opiewających na wierzytelności pieniężne, 2) zaciągniętych kredytów i pożyczek, 3) przyjętych depozytów, 4) wymagalnych zobowiązań: <ol style="list-style-type: none"> a) wynikających z odrębnych ustaw oraz prawomocnych orzeczeń sądów lub ostatecznych decyzji administracyjnych, b) uznanych za bezsporne przez właściwą jednostkę sektora finansów publicznych będącą dłużnikiem. <p>Oblicza się go jako wartość nominalną zobowiązań jednostek sektora finansów publicznych po wylimitowaniu wzajemnych zobowiązań między jednostkami tego sektora.</p>

Środki publiczne są rozdysponowywane w dwóch formach (ilustracja 1.2).

Ilustracja 1.2. Wykorzystanie środków publicznych

Kluczowym pojęciem ustawy o finansach publicznych jest określenie „środki publiczne”. Do podstawowych kategorii składających się na środki publiczne należą dochody publiczne i wydatki publiczne oraz rozchody publiczne i przychody publiczne.

Dochody publiczne można zdefiniować jako środki pochodzące ze świadczeń pieniężnych (głównie w postaci podatków, składek, opłat) pobieranych przez jednostki sektora finansów publicznych oraz środki pochodzące z działalności prowadzonej przez te jednostki i z dysponowania przez nie określonym mieniem.

Wydatki publiczne nie zostały w ustawie bezpośrednio sformułowane. Można je zdefiniować jako wydatkowanie (rozdysponowywanie) środków pieniężnych przez państwo oraz jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych w celu realizacji przypisanych im zadań⁶. W uproszczeniu można je określić jako środki przeznaczone na bieżące utrzymanie państwa, jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek sektora finansów publicznych.

⁶ Wydatki publiczne mają na celu zaspokojenie potrzeb publicznych. Dotąd jednak nie rozstrzygnięto sporu na temat tego, które potrzeby można określić jako publiczne i czy w ogóle jest uzasadnione ich wyodrębnianie (E. Denek, J. Sobiech, J. Wolniak, *Finanse publiczne*, Warszawa 2005, s. 103).

Książka zawiera omówienie zagadnień dotyczących gospodarki finansowej jednostek sektora finansów publicznych, koncentrując się na ich rachunkowości. Będzie stanowił użyteczne źródło wiedzy teoretycznej i praktycznej z obszaru funkcjonowania sektora finansów publicznych, jego organizacji, zasad gospodarki finansowej, sporządzania planów finansowych, zastosowania klasyfikacji budżetowej, w szczególności wiedzy dotyczącej rachunkowości i sprawozdawczości typowych podmiotów tego sektora (tj. państwowych i samorządowych jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, jednostek samorządu terytorialnego).

W publikacji przedstawiono znowelizowane przepisy podatkowe i prawne dotyczące m.in.:

- planów finansowych państwowych funduszy celowych,
- rachunku dochodów samorządowych jednostek budżetowych prowadzących działalność oświatową,
- sposobu sporządzania listy płac,
- treści sprawozdania finansowego,
- wprowadzenia nowych sprawozdań budżetowych (Rb-34 i Rb-FEP),
- terminów sporządzania i przekazywania sprawozdań,
- sposobu przekazywania sprawozdań przez samorządowe jednostki budżetowe oraz samorządowe zakłady budżetowe do zarządu jednostki samorządu terytorialnego.

W opracowaniu uwzględniono również wzory dokumentów sporządzanych w jednostkach sektora finansów publicznych, w tym przykładowe wzory:

- arkuszy wzajemnych rozliczeń,
- planu finansowego jednostki budżetowej,
- planu dochodów, o którym mowa w art. 223 ustawy o finansach publicznych,
- instrukcji rozliczenia podatku VAT przez jednostkę organizacyjną jednostki samorządu terytorialnego,
- uchwały w sprawie wydzielonego rachunku dochodów,
- uchwały w sprawie zasad ustalania i przekazywania z budżetu gminy środków finansowych wynikających z rozliczenia podatku od towarów i usług dla samorządowego zakładu budżetowego.

Monika Kaczurak-Kozak – doktor nauk ekonomicznych, specjalność rachunkowość; adiunkt w Katedrze Rachunkowości Akademii im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim; jej obszar zainteresowań badawczych koncentruje się wokół kierunków rozwoju rachunkowości jednostek sektora finansów publicznego; wykładowca uczelni publicznych, szkoleniowiec; autorka wielu artykułów z zakresu rachunkowości i sprawozdawczości oraz gospodarki finansowej jednostek sektora publicznego, jak również autorka i współautorka publikacji z tego obszaru.

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

